

Októberi teendők a kertben II. rész

Ősszel ismételten a metszőollók csattogásától lesz hangos a kert, hiszen néhány **gyümölcsstermő fát és növényt** ilyenkor aktuális megmetszeni. A csonthéjas gyümölcsök közül a meggy- és cseresznyefákat célszerű az őszi évszakban metszeni. Ekkor a vezérágakat visszavághatjuk, ezzel a fa kívánt magasságát be tudjuk állítani és az őszi alakító metszésekkel továbbá elkerülhetjük a gyenge hajtásfejlődéseket. A vastagabb ágak visszavágásánál mindig használjunk fasebkezelő készítményt, ezzel megakadályozzuk a fertőzések kialakulását. Sokan egyébként a meggyfákat ritkán metszik. Ennek a műveletnek az elhanyagolása nagy hibának számít, mivel a metszetlen meggyfa ágai elkezdnek ostorszerűen növekedni. Ennek következményeként felkopaszodnak az ágak és termést is csak korlátozott mennyiségben hoznak.

Az őszi- és kajsziarack fákra tilos őszi alakító metszéseket végezni, kizárólag a száraz és beteg ágakat távolítsuk el ebben az időszakban.

A diófák metszésére a szeptember közepe utáni időszak az esedékes. Ekkora már a fa gyökérnyomása olyan szinten lecsökken, hogy a benne lévő nagy mennyiségű folyadék nem tud eltávozni, így a fát nem fenyegeti az „elvézés” és az ebből adódó kiszáradás veszélye. Abban az esetben, ha létra segítségével sem tudjuk lemetszeni az általunk kiszemelt ágakat, akkor ajánlatos beszerezni a **FELCO termékcsalád 211-60-as kétkézes ágvágó** modelljét. Könnyű, de annál masszívabb alumínium nyelekkel és kényelmes fogással rendelkezik. Az ágvágó olló pengéit mellévágó változatban tervezték, ami azt jelenti, hogy a két penge egymás mellett siklik el és így kivitelezzi a vágást. Ez a szerszám képes elvágni akár a 35 mm körüli vastag ágakat is.

A gyümölcsstermő növények közül a két nagy kedvencet emelném ki, a málnát és a szamócat. Mindkét növénynél nagyon egyszerű dolgunk van az őszi metszéssel kapcsolatban. A málna vesszőit a föld felett kb. 2 cm-el vágjuk vissza és tavasszal megújult hajtásokkal jutalmaz majd meg minket a növény. Valójában a letermett málnavesszők már újbóli gyümölcsöket nem képesek fejleszteni, ezért is javasolt tőlük visszavágni azokat. Számos kártevője van a málnának (pl.: málna gubacsszúnyog), amelyek lárvái a málna vesszőkben telelnek át. Észszerű ezeket a vesszőket visszavágás után égetéssel megsemmisíteni.

A szamóca őszi gondozásánál sincs bonyolult dolgunk. A felesleges indákat távolítsuk el az anyanövényről (feltéve, ha szüret után még nem tettük meg), illetve a leveleket is célszerű levágni a növényekről. Miért is fontos a levelek eltávolítása? A szamóca levelein számos kártevő (pl.: szamócaatka) és kórokozó (szamóca gnomóniás betegségéért és diplokarponos levélfoltosságáért felelős kórokozók) képes áttelelni. A levelek levágásával, majd összegyűjtésével a következő évi kártételeket és fertőzéseket tudjuk megakadályozni. Ezeket a műveleteket megtehetjük egy metszőolló, sarló, kasza segítségével. Üzemi mennyiségű területeknél már kaszalogép segítségét veszik igénybe. Ne aggódjunk, tavasszal új levelek fejlődnek majd a növényen.

A **gyökérzöldségek** (sárgarépa, petrezselyem, cékla, zeller) **betakarítását** ajánlott az őszi fagyok és az esős időszak beállta előtt elvégezni. Ez a periódus általában október közepére-végére esik. Fontos, hogy a zöldségfélét szárazon – nem fagyott és nedves, sáros állapotban – szedjük fel és helyezzük a tároló helyiségbe. Amennyiben nedves, fagyott állapotban ment végbe a szüret, akkor nagyon könnyen megtámadják a különféle gombás betegségek (pl.: szürkepenész) a zöldségfélét és ebből adódóan rothadásnak indulhatnak. A kiskerti betakarításhoz az ásóvillát ajánlom, mivel könnyebb vele a földből kifordítani a termést és kevesebb vágást tudunk vele ejteni a zöldségeken, mint egy ásóval. Persze aki már gyakorlott és magabiztos, nyugodtan használhatja az ásót e célra. A tárolásra

legalkalmasabb helyiség egy jól szellőzött pince. Itt ládába érdemes tenni a betakarított zöldségeket és közéjük papírt rakni, vagy azokat homokba fektetni. Almával nem ajánlott a gyökérszövségeket egy helyiségben tárolni, mivel ez a gyümölcs etilént (etilén = egy olyan hormonhatású gáz, amely a gyümölcsök pl.: az alma érési folyamataihoz szükséges, a gyümölcsök tárolása során is fejlődik és távozik belőlük) termel és ez a gáz a gyökérszövségek érését is gyorsítaná. Ebből kifolyólag azok hamarabb romlásnak indulnának. Amennyiben nem rendelkezünk pincével, akkor a betakarított termékeket verembe is raktározhatjuk. A veremelés nagyon egyszerű művelet, a földbe kb. 50-100 cm mély négyszögletű gödröt ásunk (a mélysége és szélessége a tárolási mennyiségtől függ), ezt követően a verem oldalait kibéleljük deszkával. Sorban, egymás mellé, rétegekben helyezük el a zöldségeket. A legalsó sor alá és a rétegek közé száraz homokot szórunk, majd megismételjük ezeket a folyamatokat, addig, amíg a raktározandó zöldségek el nem fogynak. A verem közepére egy perforált csövet érdemes beszúrni a szellőzés érdekében. A fent említett műveletek befejezte után a verem tetejét vízzáró réteggel borítsuk be. Hasznos tipp: a veremünk tetejét érdemes diófa levéllel is leszórni, mivel ezt a rágcsálók egyáltalán nem kedvelik, így kevésbé okoznak kárt a gödrben található zöldségekben.

Az **őszi talajműveleteknek** számos jótékony hatása van a termőföldre. Legfőbb cél a talaj szerkezetének javítása és a tápanyag visszapótlása. Ahhoz, hogy ezeket a műveleteket el tudjuk kezdeni első lépésként tegyünk rendet a kertünkben. A már letermett egynyári zöldségnövények (pl.: paradicsom, paprika, uborka), megmaradt növényi maradványait (gyökérszövségek, szár, levelek) távolítsuk el a földből. Lehetőség szerint gyűjtsük össze és komposztáljuk őket. Mielőtt ezt megtennénk, vigyázzunk, hogy fertőzött növényi részek ne kerüljen bele a komposztba. A gyomnövényeket se hagyjuk benne a talajban! A következő tennivalónk a kert talajának tápanyagutánpótlása. Ehhez használhatunk érett szarvasmarhatárgyát, vagy előző évekről megmaradt komposztot, akár egyszerre a kettőt is alkalmazhatjuk. A kijuttatásuk után pár napig pihentessük a földet. Ezután ásással forgassuk bele a talajba, így az őszi-téli időszakban lesz ideje tavaszra lebomlani a szerves anyagoknak. A lebomlás után már a növények képesek lesznek felvenni a számukra megfelelő tápanyagokat. Akik a kényelmesebb utat választanák a kert felásásához, annak tudom ajánlani az Oleo-Mac MH 175 RKS **típusú rotációs kapálógépet**. Ezt a kis kerti gépet kimondottan otthoni használatra tervezték. A számos kiegészítő és adapter közül érdemes kiemelni a jobbra forgató ekét, amellyel nagy könnyebbség a talaj felszántása, amely az ásást helyettesíti. A keletkezett nagyobb rögöket ne dolgozzuk el, abban majd a téli fagyok segítségünkre lesznek és ezáltal porhanyósabb állagú talajt kapunk. A gyümölcsfák és a szőlő töve körül lévő talajt is az őszi időszakban kell felásni. Igaz, hogy ezeknek a növényeknek a gyökérszövségek nagyon mélyre hatol az évek elteltével, viszont vannak a földfelszínhez közel lévő gyökérszövségek, amelyek szintén tápanyagokat vesznek fel a talajból.

A novemberi részünkben olvashatnak a növények, szobanövények teleltetéséről, az ősszel elvirágzott hagymás növények hagymáinak felszedéséről és tárolásáról, a gyógynövények magvetéssel való őszi szaporításáról, torma és a sütőtök betakarításáról.

Herbert Gyula

kertészmérnök